

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 8.3.2011
COM(2011) 109 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

План за енергийна ефективност, 2011 г.

SEC(2011) 280 окончателен
SEC(2011) 277 окончателен
SEC(2011) 275 окончателен
SEC(2011) 276 окончателен
SEC(2011) 278 окончателен
SEC(2011) 279 окончателен

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

План за енергийна ефективност, 2011 г.

1. НОВ ПЛАН ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

Енергийната ефективност заема централно място в стратегията „Европа 2020“ на ЕС за постигането на интелигентен, устойчиво развит и приобщаващ растеж¹ и за прехода към ресурсно ефективна икономика. По принцип, енергийната ефективност² е един от икономически най-ефективните начини за подобряване на сигурността на енергийните доставки и за намаляване на емисиите на парникови газове и на други замърсители. От редица гледни точки енергийната ефективност може да се разглежда като най-големият европейски енергиен ресурс³. Това бе причината ЕС да възприеме цел за 2020 г. за спестяване на 20 % от прогнозното първично енергопотребление⁴, както и за формулирането на тази цел в Съобщението на Комисията за енергетиката в 2020 г.⁵, в качеството ѝ на ключова стъпка за постигането на дългосрочните цели в областта на енергетиката и на климата.

За изпълнението на тази цел бяха предприети някои важни стъпки — по специално по отношение на пазарите за домакинските уреди и за строителството⁶. При все това, съгласно оценки на Комисията, при настоящата практика ЕС би постигнал само половината от поставеното като цел 20 % енергоспестяване⁷. За да може да постигне поставената цел, необходимо е ЕС да предприеме незабавни действия. В отговор на

¹ COM(2010) 2020

² Точният смисъл на понятието „енергийна ефективност“ е да се използва по-малко енергия при запазване на еквивалентна икономическа активност или услуга; понятието „енергоспестяване“ има по-широк смисъл и може да включва също намаление на енергопотреблението в резултат от поведенческа промяна или от намаление на икономическата активност. На практика тези две понятия трудно се разграничават и — какъвто е случаят и в настоящото Съобщение — често се използват по взаимозаменяем начин.

³ Намалението на енергопотреблението в резултат от подобряване на енергийната ефективност се нарича образно „негаджаули“. Например подобрението с 13 % на енергийната ефективност при крайното потребление в ЕС-27 през периода 1996—2007 г. съответства на енергоспестявания в размер на 160 млн. т н.е. (милиона тона нефтен еквивалент) за посочения период, по данни от публикацията Overall Energy Efficiency Trends and Policies in the EU27 (Общи тенденции в областта на енергийната ефективност и съответни политики в ЕС-27), ADEME, 2009 г.

⁴ 7224/1/07 REV 1 Закljučения на Председателството на Европейския съвет в Брюксел от 8-9 март 2007 г. Целта съответства на спестяването към 2020 г. на 368 млн. т н.е. (милиона тона нефтен еквивалент) първична енергия (т.е. съответното брутно вътрешно потребление минус неенергийните употреби), спрямо прогнозното потребление в посочената година на 1 842 млн. т н.е. Тази цел бе отново потвърдена от Европейския съвет на сесията му през юни 2010 г. (17/6/2010 г., № EUCO 13/10).

⁵ COM(2010) 639

⁶ Тези стъпки бяха предприети в рамките на Плана за действие в областта на енергийната ефективност от 2006 г. — COM(2006) 545; Постигнатият напредък е оценен в Работния документ на службите на Комисията, SEC(2011) 275, придружаващ настоящото Съобщение.

⁷ Съгласно някои по-нови оценки на Комисията, в които се отчитат мерките за енергийна ефективност, въведени до декември 2009 г.

призова на Европейския съвет от 4 февруари 2011 г. да предприеме „решителни действия за реализация на значителния потенциал за по-големи енергоспестявания в сградите, транспорта и във връзка с продуктите и технологиите“⁸, Комисията разработи настоящия нов и широкообхватен План за енергийна ефективност.

Настоящият План ще бъде изпълняван в съответствие и с други действащи политики по Водещата инициатива към Стратегията „Европа 2020“ за ефективно използване на ресурсите в Европа⁹, включително Пътната карта за постигане до 2050 г. на икономика с ниска въглеродна интензивност¹⁰, с оглед да се постигне съгласуваност, да се оценят възможните компенсации между различните области на провеждане на политики и да се извлече полза от потенциалните синергии. Мерките за енергийна ефективност ще се прилагат в рамките на изпълнението на по-широкообхватната цел на ЕС за ресурсна ефективност, включваща ефективното използване на всички природни ресурси и осигуряваща високо равнище на защитата на околната среда.

Съчетаните въздействия от пълното прилагане на съществуващите и новите мерки ще преобразят нашия ежедневен живот и притежават потенциал за постигането на следните резултати: финансови икономии от порядъка на 1 000 евро на домакинство годишно¹¹; подобряване на конкурентноспособността на европейската промишленост; създаване на до 2 милиона нови работни места¹²; намаление на емисиите на парникови газове със 740 милиона тона¹³.

Най-голям потенциал за енергоспестяване има в **сградния сектор**. Планът включва инструменти за задействане на процеса на реновиране на обществени и частни сгради и за подобряване на енергийните характеристики на използваните в тях сградни системи и домакински уреди. Планът предвижда публичният сектор да дава пример в това отношение, като се предлага ускоряване на темпа на провеждането на реконструкции на обществените сгради чрез формулирането на обвързваща цел в това отношение, както и въвеждането на критерии за енергийна ефективност във връзка с публичните разходи. Също така, в Плана се предвиждат задължения за енергийните доставчици да осигуряват на своите клиенти възможности за намаляване на енергопотреблението.

Вторият по големина потенциал за енергоспестяване е в областта на **транспорта**. Той ще бъде разгледан в Бялата книга за транспорта, която предстои да бъде публикувана.

По отношение на енергийната ефективност в **промишлеността** ще бъдат взети мерки посредством изискванията за енергийна ефективност на промишлените съоръжения, подобряването на предоставянето на информация на малки и средни предприятия и мерките за въвеждане на енергийни одити и на системи за енергийно управление (energy management systems). Предлагат се и мерки за подобряване на енергийната ефективност при производството на електроенергия и топлинна енергия, като по този начин Планът обхваща цялата верига на доставките на енергия.

⁸ Заключения на Европейския съвет от 4.2.2011 г., № EUCO 2/11

⁹ COM(2011) 21

¹⁰ COM(2011) 112

¹¹ COM(2008) 772: Съобщение на Комисията: Енергийна ефективност — как да се постигне двадесетпроцентната цел

¹² Съгласно оценки, базиращи се на данни за строителния сектор. Вж. документ SEC(2011)277:

Оценка на въздействието, придружаваща Плана за енергийна ефективност

¹³ SEC(2011) 277: Оценка на въздействието, придружаваща Плана за енергийна ефективност

Целите за подобряване на енергийната ефективност представляват ефективен начин за активиране на дейност и създаване на политически импулс. Процесът по изпълнение на Стратегията „Европа 2020“ създаде, с въвеждането на „Европейския семестър“, нов контекст за управление и допълнителни инструменти за насочване на дейностите за енергийна ефективност в ЕС. Във връзка с това, Комисията предлага двуетапен подход за определяне на цели. При първия етап понастоящем държавите-членки формулират национални цели и програми за енергийна ефективност. Тези индикативни цели и индивидуалните усилия на всяка държава-членка ще бъдат оценени, за да се види каква е вероятността за постигане на общата цел на ЕС, както и доколко индивидуалните усилия съответстват на общата цел. Комисията ще поддържа и предоставя инструменти, които държавите-членки да използват при разработването на своите национални програми за енергийна ефективност и ще следи отблизо прилагането на тези програми въз основа на преразгледаната съответна законодателна рамка и в съответствие с новата рамка, въведена по процеса „Европа 2020“. В 2013 г. Комисията ще направи оценка на получените резултати и ще прецени дали съчетаното действие на националните програми би довело до постигането на европейската цел за 20 % енергоспестяване. Ако прегледът в 2013 г. покаже, че общата цел на ЕС вероятно няма да бъде постигната по този начин, тогава в качеството на втори етап Комисията ще предложи правно обвързващи национални цели за 2020 г. Както бе случаят и с възобновяемата енергия, при определянето на националните цели ще е необходимо да бъдат взети предвид различните изходни точки на държавите-членки, техните икономически показатели и вече предприетите ранни дейности в тази област.

Настоящият План се основава на приносите на Европейския парламент, по-специално на подготовения по негова собствена инициатива доклад за енергийната ефективност¹⁴, както и на приносите на редица заинтересовани лица и на опита, придобит във връзка с Плана за действие в областта на енергийната ефективност от 2006 г. Комисията счита, че вече действащите мерки, в съчетание с предложените в Плана нови мерки, биха могли да осигурят цялостното постигане на целта за 20 % енергоспестяване. Водещият принцип в настоящия План е да се предложат строги обвързващи мерки, но без обвързващи национални цели.

Успешното прилагане на настоящия План в ЕС ще зависи от тясното сътрудничество между европейските институции, държавите-членки и съответните заинтересовани страни. Комисията разчита на участието и ангажираността на всички участващи страни в това амбициозно начинание.

2. ПУБЛИЧЕН СЕКТОР: ВОДЕЩА РОЛЯ ЧРЕЗ ДАВАНЕ НА ПРИМЕР

Публичните разходи представляват 17 %¹⁵ от брутния вътрешен продукт на ЕС. Сградите, които са публична собственост или се използват от обществеността, имат 12 % от разгънатата площ на сградния фонд в ЕС¹⁶. От съществено значение е да се

¹⁴ 2010/2107 (INI): Доклад, подготвен по собствена инициатива на Европейския парламент, за преразглеждане на Плана за действие в областта на енергийната ефективност.

¹⁵ Вж. бележка под линия 13

¹⁶ Ecorys, Ecofys и BioIntelligence (2010): Study to Support the Impact Assessment for the EU Energy Saving Action Plan (Проучване за целите на оценката на въздействието на Плана за действие в областта на енергийната ефективност на ЕС). Оценката се базира на допускането за 5 м² разгъната площ на обществените сгради на глава от населението, което съответства на обща

обръща по-голямо внимание на енергийната ефективност в публичния сектор, във връзка с обществените поръчки, реконструкциите на обществени сгради и насърчаването на постигането на съответни високи показатели в градовете и общностите. Публичният сектор може да създаде нови пазари за енергоефективни технологии, услуги и бизнес модели. Необходимо е държавите-членки да реформират субсидиите, насърчаващи енергопотреблението, като ги преориентират например към подобряване на енергийната ефективност и преодоляване на енергийната бедност.

- **Енергийната ефективност като критерий при публичните разходи**

Насочването на публичните разходи към по-енергоефективни продукти, начини на транспорт, сгради, работи и услуги способства за намаляване на разходите за енергия на публичните власти и осигурява по-добро съотношение между придобитата стойност и разходите. С дейността си в областта на екологосъобразните обществени поръчки Комисията подкрепя този вид подход като разработи критерии за обществените поръчки, в които е взета предвид и енергийната ефективност¹⁷. Също така, от публичните институции, които са обект на Директивите на ЕС за обществените поръчки, вече се изисква да вземат предвид критерии за енергийна ефективност при закупуването на превозни средства¹⁸ или офис оборудване¹⁹. От 2019 г. нататък това ще е в сила и за новите сгради в публичния сектор, при които ще трябва да се постигнат характеристики, осигуряващи „почти нулево енергопотребление“²⁰. С оглед широкото разпространение на този подход, Комисията предлага системно да се прилагат високи стандарти за енергийна ефективност при закупуването от публичните власти на различни стоки (например съоръжения от областта на информационните и комуникационните технологии), услуги (например доставки на енергия) и строително-монтажни работи (например реконструкция на сгради).

- **Реновиране на сгради**

Публичните органи би следвало да играят водеща роля, като преустроят сгради в съответствие с високи енергийни характеристики. За да се постигне този резултат, добре би било публичните власти поне да удвоят сегашния годишен процент на реновираните сгради. Във връзка с това, Комисията възнамерява да представи правен инструмент²¹, съдържащ изискване към публичните власти да реконструират ежегодно

разгъната площ на обществените сгради (с изключение на сградите за социално жилищно настаняване) в ЕС в размер на 2,5 милиарда м². Общата разгъната площ на всички сгради в ЕС е 21 милиарда м².

¹⁷ COM(2008) 400: Съобщение на Комисията — Обществени поръчки, насочени към една по-добра околна среда.

¹⁸ Директива 2009/33/ЕО за насърчаване на чистите и енергоефективни автомобили — вж. също наскоро създадения Портал за чисти превозни средства (Clean Vehicle Portal), предназначен да подпомага публичните власти при прилагането на тази Директива, като им предоставя, в качеството им на крайни потребители, сравнителен анализ на разходите през цялостния жизнен цикъл за съществуващите превозни средства (<http://www.cleanvehicle.eu/>).

¹⁹ Съгласно Европейската програма „Energy Star“, в която се изисква от административните органи на държавите-членки и от европейските институции да поръчват оборудване, чиято енергийна ефективност е не по-малка от изискваната за етикета „Energy Star“ — Регламент (ЕО) № 106/2008).

²⁰ Директива 2010/31/ЕО относно енергийните характеристики на сградите.

²¹ Този правен инструмент, както и други обвързващи мерки съгласно настоящия План ще бъдат предмет на подробна оценка на въздействието. Тя ще включва задълбочен анализ на предложения годишен процент на реновиране и определяне на най-добрия метод за неговото постигане, както и механизъм за мониторинг.

поне 3 % от своите сгради (на база разгъната застроена площ) — което е приблизително два пъти повече от преобладаващия понастоящем годишен процент на реконструиране на европейския сграден фонд²². При всяка реконструкция следва да се постига съответствие на сградата с характеристиките на най-добрите 10 % от сградите в националния сграден фонд. Също така, когато публични органи наемат или купуват съществуващи сгради, тези сгради винаги следва да попадат в класа с най-добри налични енергийни характеристики.

- **Договори за енергоспестяване с гарантиран резултат**

Договорирането на енергоспестяване с гарантиран резултат представлява важен инструмент, който може да се използва при реконструкцията на сградите. При тази основаваща се на енергийните характеристики форма на купуване на енергийна услуга, паричните икономии заради по-малките разходи за енергия и за ремонт на енергийни системи се използват за компенсиране на част от инвестиционните разходи или дори на всички инвестиционни разходи за съответната енергоспестяваща мярка. Този модел е изпробван и е доказал своята икономическа целесъобразност в няколко държави-членки²³. Договорирането на енергоспестяване с гарантиран резултат е подходящо за задействане на реновирането на обществени сгради и за подобряване на енергийната ефективност на обществени инфраструктурни обекти, като например уличното осветление²⁴. От друга страна, обаче, прилагането на договориране на енергоспестяване с гарантиран резултат в много държави-членки се затруднява от неясноти в правната уредба, както и от липсата на надеждни данни за енергопотреблението, по които да се установи съответната базова линия, спрямо която да се отчита енергопотреблението след подобренията. Комисията ще направи законодателни предложения за преодоляване на тези проблеми в 2011 г.

- **Локално прилагане на мерки за енергийна ефективност**

Над две хиляди града са поели доброволен ангажимент да прилагат мерки за устойчиво развита енергетика в рамките на подкрепяната от ЕС Спогодба на кметовете (Covenant of Mayors)²⁵. Спогодбата представлява официален ангажимент за намаляване на емисиите на CO₂ на подписалите я страни към 2020 г. с повече от 20 %, посредством прилагането на тяхна територия на мерки за устойчиво развита енергетика. Тя се конкретизира чрез Планове за действие за устойчиво развита енергетика, разработвани в съответствие с методиката към Спогодбата и официално утвърждавани от съответния градски или областен съвет. Ползите са свързани не само с енергоспестяването — реконструкцията на сгради, градската мобилност и урбанистичното реновиране представляват пораждащи трудова заетост икономически дейности, като при това

²² Този процент е на равнище държава-членка. Настоящият годишен процент на реконструиране на сгради в ЕС-27 е между 1,2 % и 1,5 % годишно. Горният край на интервала съответства на реконструирането на сгради с разгъната застроена площ над 1000 м², каквито са повечето обществени сгради и това е основанието да се счита, че удвояването на сегашния годишен процент съответства на реконструирането на 3 % от сградите годишно. Вж. бележка под линия 13 и документ SEC(2008) 2865.

²³ Включително в Дания, Франция и Германия.

²⁴ Електропотреблението за улично осветление в 2005 г. е възлизало на 36 TWh.

²⁵ Вж. http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/docs/ia_2009/sec_2009_0324_en.pdf

Процедурата по Спогодбата на кметовете бе лансирана в януари 2008 г. и присъединяването на градове и области към нея започна от октомври 2008 г., когато текстът на Спогодбата бе финализиран. Вж. http://www.eumayors.eu/home_en.htm

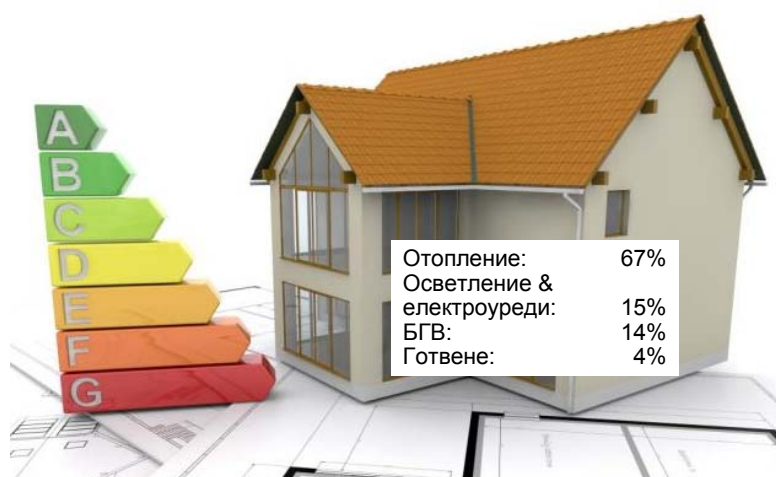
обикновено става дума за труд, който е квалифициран, стабилен и неподлежащ на делокализация.

Комисията ще подлежи да подкрепя локалния подход за постигане на енергийна ефективност посредством Спогодбата на кметовете и ще се стреми да насърчава партньорства и с още градове имащи подобни настроения, включително и в страни извън ЕС. В 2011 г. ще бъде лансирана нова инициатива — Интелигентно устроени градове и общности (Smart Cities and Smart Communities), с цел създаване на европейска мрежа на компетентност в областта на новаторските нисковъглеродни и енергоефективни решения на общинско равнище. Тази инициатива ще е насочена към реализация на научноизследователските резултати в реални практически нововъведения в избрани градове и общности. По-специално, чрез инициативата ще се подпомагат големи демонстрационни проекти, включително в областта на градската мобилност, „зелената“ инфраструктура²⁶ и използването на информационни и комуникационни технологии.

3. УЛЕСНЯВАНЕ НА ПЪТЯ КЪМ ПОСТИГАНЕТО НА СГРАДИ С МАЛКО ЕНЕРГОПОТРЕБЛЕНИЕ

Близко 40 %²⁷ от крайното енергопотребление протича в сградния сектор — в жилищни и обществени сгради, частни офиси, магазини и други видове сгради. Както е показано на фигурата, две трети от енергопотреблението в жилищните сгради е за нуждите на отоплението.

Фигура: Компоненти на битовото енергопотребление в жилищните сгради в ЕС-27, %

Източник: Показатели по Проекта Odyssee, www.buildup.eu

²⁶ „Зелената“ инфраструктура включва използването на дървета и растения за снижаване на температурата в градовете, като по този начин се намалява необходимата енергия за климатизация и се постига адаптиране към изменението на климата. Също така, това може да снижи риска от наводнения и да подобри качеството на въздуха, водата и екосистемите. Вж. COM(2009) 147 окончателен, стр. 5, както и COM(2011) 17 окончателен, стр.8.

²⁷ Данните са за 2008 г. Вж. Eurostat, Energy, transport and environment indicators , 2010 edition (Евростат, Показатели за енергетиката, транспорта и околната среда, изданието от 2010 г.)

В тази област съществува значителен неоползотворен потенциал за енергоспестяване. Съществуват техники, позволяващи да се намали сегашното енергопотребление на сградите наполовина или дори с три четвърти²⁸, както и да се намали наполовина енергопотреблението на типичните видове домакински уреди. Но процентът на реновираните сгради е много малък, както и разпространението на най-ефективните домакински уреди. Необходимо е да бъдат преодолените препятствия за постигането на енергийна ефективност в сградите. Комисията приканва държавите-членки да въведат системи за насърчаване на реновирането на сградите в частния сектор.

- **Мерки по отношение на използването на топлинна енергия в сградите**

Мерките във връзка с потреблението на топлинна енергия в сградите ще имат първостепенно значение в близките години. Комисията ще проучи допълнително вариантите за решения, включително възможностите за насърчаване на топлофикационните системи в контекста на интегрираното урбанистично планиране.

- **Правни препятствия**

Едно значително препятствие е така нареченото „разделение на стимулите“ („split incentives“) за подобряване на енергийните показатели. Това понятие описва често срещаната ситуация, при която нито собствениците, нито наемателите не проявяват интерес за подобряване на енергийните показатели на нает недвижим имот, тъй като евентуалните ползи биха били поделени между тях. Редица държави-членки са разработили правни разпоредби, определящи сумите, които могат да бъдат възстановени на инвеститорите от наемателите. В обществените и търговски сгради дружествата за енергийни услуги (ESCO) биха могли да изиграят ключова роля за преодоляването на този проблем. Комисията ще направи законодателни предложения за изисквания към държавите-членки да въведат мерки — в съответствие с националната правна уредба относно недвижимата собственост — за решаването на този проблем.

- **Повишаване на квалификацията**

За енергоефективните решения в сградите често е необходима специализирана техническа подготовка. Съществува липса на подходящи системи за специализирано повишаване на квалификацията на архитекти, инженери, енергийни одитори, майстори, техници и монтажници, и по-специално на тези от тях, които участват в реконструкцията на сгради. Понастоящем броят на квалифицираните работници в тази област е 1,1 милиона, а се прогнозира, че към 2015 г. ще са необходими 2,5 милиона такива работници²⁹. Във връзка с това Комисията организира следната инициатива: „BUILD UP Skills: Sustainable Building Workforce Initiative“ („Изграждане на умения — инициатива за работна сила за устойчиво развито строителство“), с която да

²⁸ Съществуват примери за подобни реконструкции в рамките на Green Building programme (Програмата за зелени сгради) на ЕС, при които е постигнато икономически ефективно енергоспестяване в размер до 80 %.

²⁹ Предварителна оценка, направена във връзка с инициативата за професионална квалификация на строителните работници в областта на енергийната ефективност и възобновяемата енергия в рамките на Програмата „Интелигентна енергия — Европа“. Вж. Ecorys, Ecofys и BioIntelligence (2010): Study to Support the Impact Assessment for the EU Energy Saving Action Plan, p.34 (Проучване за целите на оценката на въздействието на Плана за действие в областта на енергийната ефективност на ЕС, стр. 34).

подпомогне държавите-членки за оценяване на потребностите от повишаване на квалификацията в строителния сектор, за разработване на стратегии за задоволяването на тези потребности и за създаване на ефективни схеми за повишаване на квалификацията. Това може да доведе до формулирането на препоръки за сертифициране, повишаване на квалификацията или обучение на съответните работници. Също така, Комисията ще работи съвместно с държавите-членки за адаптиране на техните професионални и университетски учебни програми, така че да отразяват потребностите от квалификация (в съответствие с Европейската структура на квалификациите — European Qualifications Framework). В рамките на водещата инициатива на Комисията „Дневен ред за нови умения и работни места“ („An Agenda for New Skills and Jobs“)³⁰ се съдържа призив за съответствие на наличните умения с потребностите на трудовия пазар. За прехода към енергоефективни технологии са необходими нови умения, основаващо се на екологично съзнание професионално обучение и повишаване на квалификацията в строителството и в много други сектори.

- **Дружествата за енергийни услуги (ESCO) в ролята на катализатори на нововъведенията**

Дружествата за енергийни услуги реализират подобрения на енергийната ефективност поемайки финансов риск, тъй като първоначално заплащат (или участват във финансирането) на инвестиционните разходи и впоследствие възстановяват своите разходи чрез постигнатите икономии. Те могат да съдействат на публичните власти да подобряват сгради, като ги групират в достатъчно големи проекти, изпълнявани по договори за енергоспестяване с гарантиран резултат. Анализът показва, че пазарът за енергийни услуги в Европа не се е разширил до своя пълен потенциал³¹. Често потенциалните клиенти от частния и публичния сектор не разполагат със систематизирана информация за наличните услуги тип ESCO или изпитват съмнения за качеството на предлаганите услуги. За преодоляването на тези препятствия и за повишаване на прозрачността на пазара за услуги тип ESCO, Комисията ще предложи държавите-членки да подготвят пазарни обзори, списъци на акредитираните дружества за енергийни услуги³² и примерни договори. В този контекст следва да се обърне особено внимание на принципа, че е добре когато сградите се реновират, това да се прави по всеобхватен начин (така нареченото дълбоко реновиране) — за да се избегне няколкократното ремонтване на сгради. Европейският център за експертиза в областта на публично-частното партньорство (EPEC) също може да предостави полезна информация.

³⁰ COM(2010) 682

³¹ Броят на действащите в ЕС дружества за енергийни услуги (ESCO) се оценява на 700—1040, като обемът на дейността им е между 6,7 и 8,5 милиарда евро. От друга страна, пазарният потенциал се оценява на около 25 милиарда евро. Вж. Bertoldi, Marino, Rezessy, Boza-Kiss (2010): Energy Service Companies market in Europe – JRC (Пазарен потенциал за дружествата за енергийни услуги в Европа — публикация на Обединения изследователски център).

³² Такива списъци могат да бъдат съставени на национално равнище и да са отворени за включване на всякакъв вид дружество за енергийни услуги. Те биха служили само за информационни цели. Ако не се изисква акредитация или квалификация като критерий за включване в списъка, това би гарантирало, че тези списъци нямат отрицателни ефекти, като например затваряне на пазара за енергийни услуги. Доброволното съобщаване на знаци за качество и референции би представлявало допълнителен начин за увеличаване на доверието в качеството на предлаганите услуги.

За да могат дружествата за енергийни услуги да изпълняват своята роля, необходимо е те да имат достъп до финансови ресурси. Иновативните начини на финансиране, с висока способност за привличане на капитал както на национално, така и на европейско равнище, биха представлявали подходящ начин за катализиране на развитието на този пазар, например чрез разширяване на достъпа до проектно финансиране посредством инструменти, които могат да включват предоставянето на ликвидност, както и на гаранции, кредитни линии и револвиращи фондове.

4. ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ КАТО СРЕДСТВО ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА КОНКУРЕНТНОСПОСОБНОСТТА НА ЕВРОПЕЙСКАТА ПРОМИШЛЕННОСТ

- **Ефективност при производството на топлинна енергия и електроенергия**

Около 30 % от първичната енергия в ЕС се консумира от енергийния сектор, главно за нуждите на преобразуване на енергия в електроенергия и топлинна енергия и за съответния пренос и разпределение. За подмяната на остаряващи съоръжения и за да може да се покрива потреблението е необходимо да се изградят нови генериращи мощности и инфраструктура³³. Във връзка с това е важно да се осигури вземане под внимание на въпросите на енергийната ефективност, както и съответствие на новите мощности с най-добрата налична технология (BAT). Този вид подход ще се насърчава както от действието на Схемата за търговия с емисии³⁴, така и от прилагането на новата Директива за промишлените емисии³⁵. Комисията ще проследи до каква степен тези мерки ще доведат до подобряване на ефективността на новите генериращи мощности. Вземайки под внимание резултатите, както и необходимостта от постигане на по-добра ефективност в средносрочна и дългосрочна перспектива, Комисията ще разгледа въпроса за възможното въвеждане на правно изискване към държавите-членки да въведат постигането на равнището на най-добрата налична технология като задължително условие за издаването на разрешение за нови мощности, както и съответно модернизирането на съществуващите инсталации до постигане на равнището на най-добрата налична технология — като задължително условие за подновяване на съответното разрешение.

Проучването на начини за ефективно оползотворяване на загубите на топлина при електропроизводството и при различни промишлени производствени процеси ще представлява друга важна задача за Комисията, тъй като съществува голям неизползван потенциал за енергоспестяване и той би могъл да покрие значителна част от европейските потребности топлинна енергия, например за отопление и охлаждане, за оползотворяването на местни ресурси и, в много случаи, за замяна на вносна енергия. За да може да се оползотвори този потенциал, в много случаи е необходим интегриран многофакторен подход (integrated, cross-cutting approach), при който се отчитат потребностите от топлинна енергия например на сгради и бизнес обекти, ролята на местните и регионалните власти при планирането и реализацията на енергоефективни и екологосъобразни стратегии, включително за разработването на ефективни инфраструктурни системи, както и възможните синергии с икономически ефективните

³³ COM(2010) 677/4: Съобщение на Комисията: Приоритети за енергийната инфраструктура за 2020 г. и по-нататък — план за интегрирана европейска енергийна мрежа.

³⁴ Директива 2003/87/ЕО със съответните изменения

³⁵ Директива 2010/75/ЕС

решения за евтини, чисти и удобни енергийни доставки на база оползотворяването на отпадна топлина.

По-голямото прилагане на (високоэффективна) когенерация, включително в инсталациите за третиране на битови отпадъци, а също и на топлофикационни и селищни охладителни системи могат да представляват важен принос за постигането на енергийна ефективност. По тези причини, Комисията ще предложи да се въведе изискване, че на местата, където има значителни потенциални потребности от топлинна енергия, например места със значителна концентрация в близост до тях на сгради или промишлени обекти, разрешение за нови топлоелектрически мощности да се дава само при условие, че тези мощности се комбинират със системи за оползотворяване на топлинната енергия — т.е. за „комбинирано производство на топлинна енергия и електроенергия“³⁶ — и, когато това е възможно, ако електрогенериращите мощности се комбинират с топлофикационни системи. С оглед подобряване на енергоспестяващите характеристики на когенерационните системи, Комисията предлага също операторите на електроразпределителни системи да осигуряват приоритетен достъп на електроенергията от когенерационни системи, и също така ще предложи засилване на задълженията на операторите на електропреносни системи относно достъпа и диспечерското управление на такава електроенергия.

• Енергийна ефективност на електроенергийните и газовите мрежи

Комисията ще засили основанията на националните мрежови регулатори да вземат предвид енергийната ефективност в своите решения, а също и при мониторинга на управлението и експлоатацията на електроенергийните и газовите мрежи, включително и да отразяват приоритетите от гледна точка на енергийната ефективност в мрежовите регулации и тарифи, както и в мрежовите и техническите правилници.

• Енергийната ефективност като бизнес сектор

Необходимо условие за постигането на една енергоефективна Европа е да се създаде чрез пазарни механизми изгода от енергоспестяващите дейности. В този смисъл, необходими са инструменти, които да формират финансова стойност на енергоспестяванията и да обвържат печалбите на енергийните доставчици или дистрибутори по-скоро с енергийната ефективност, а не с количеството на доставената енергия. Някои държави-членки³⁷ вече са въвели системи от национални задължения за енергоспестяване от страна на енергийната индустрия, които дават добри резултати — постигнати са спестявания в размер до 6 % от крайното енергопотребление³⁸. При системите от този вид, от енергийните доставчици и дистрибутори се изисква да осигурят фиксирано количество енергоспестявания чрез подобрения на енергийната ефективност при техните клиенти (като например домакинства, фирми, общини или жилищни асоциации), или в други сектори, като например в енергетиката или транспорта. Като алтернатива на реализацията на самите енергоспестявания, в някои от

³⁶ Директива 2004/8/ЕО относно насърчаването на комбинираното производство на топлинна енергия и електроенергия, основаващо се на полезно потребление на топлинната енергия, и за изменение на Директива 92/42/ЕИО

³⁷ Такъв е случаят например в Обединеното кралство, Италия, Франция и Дания, както и в областта Фландрия.

³⁸ Ecorys, Ecofys и BioIntelligence (2010): Study to Support the Impact Assessment for the EU Energy Saving Action Plan (Проучване за целите на оценката на въздействието на Плана за действие в областта на енергийната ефективност на ЕС).

тези системи се дава възможност на енергийните доставчици или разпределители да купуват права върху енергоспестяванията от други стопански субекти, като например дружествата за енергийни услуги (ESCO). Задълженията за енергоспестяване стимулират енергийните доставчици да променят своя бизнес модел — от разпределянето на енергийни стоки към предлагането на енергийни услуги.

Комисията ще предложи всички държави-членки да въведат национални схеми за задължения за енергоспестяване, съответстващи на техните специфични национални условия. Ефектът от тези схеми — в зависимост от обхвата и размера на изискваните задължения — би могъл да достигне до енергоспестяване в размер на 100 милиона тона нефтен еквивалент (млн. т н.е.) в 2020 г.³⁹.

- **Увеличаване на конкурентноспособността на европейската преработваща промишленост**

Промишлеността консумира около 20 % от първичната енергия в ЕС⁴⁰. Това е отрасълът, в който е постигнат най-голям напредък в областта на енергийната ефективност (с 30 % намаление на енергийната интензивност в рамките на 20 години). Въпреки това, все още съществуват възможности за допълнително енергоспестяване, които си заслужават усилията. Би следвало да се очаква, че Схемата за търговия с емисии и Директивата за енергийното данъчно облагане (включително с нейната планирана преработка)⁴¹ ще насърчат реализацията на част от тези възможности. Също така, следва да бъдат взети мерки по отношение на някои препятствия, като например липсата на информация, липсата на достъп до капитал, както и краткосрочни влошавания на бизнес климата. Преодоляването на тези препятствия би довело до намаляване на разходите за енергия и подобряване на конкурентноспособността. Във време когато енергийните ресурси в глобален мащаб стават все по-оскъдни, експертизата в областта на енергоефективните процеси, технологии⁴² и услуги може да се превърне в нов вид експортен бизнес, осигуряващ конкурентно предимство на европейските фирми.

Препятствията пред инвестирането в енергоефективни технологии се проявяват най-остро при **малките и средни предприятия** (МСП)⁴³. Ето защо, Комисията ще насърчи държавите-членки да предоставят на МСП информация (например относно законовите изисквания, критериите за субсидии за модернизация на машините, наличие на възможности за повишаване на квалификацията в областта на енергийното управление и за обучение на енергийни експерти) и да разработят подходящи стимули⁴⁴ (като например данъчни облекчения, предоставяне на финансиране за инвестиции за енергийна ефективност или заплащане на енергийни одити). В сътрудничество със съответните индустриални асоциации, Комисията ще подкрепя обмена на най-добри практики в областта на енергийната ефективност и проектите за изграждане на

³⁹ SEC(2011) 277: Оценка на въздействието, придружаваща Плана за енергийна ефективност

⁴⁰ Данните са за 2008 г. Вж. Eurostat, Energy, transport and environment indicators, 2010 edition (Евростат, Показатели за енергетиката, транспорта и околната среда, изданието от 2010 г.)

⁴¹ Директива 2003/96/ЕО

⁴² Вж. Съобщението ELECTRA — COM(2009) 594

⁴³ Eurochambres (2010): Energy efficiency in SMEs: Success Factors and Obstacles (Енергийна ефективност в МПЕ — фактори за постигането на успех и препятствия).

⁴⁴ Комисията напомня, че доколкото мерките за подпомагане включват държавна помощ, държавите-членки трябва да спазват Правилата за държавната помощ, формулирани в членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

капацитетни възможности за енергийно управление в микро и малки предприятия. Тя ще подкрепи разработването на инструменти, които МСП да могат да използват за сравняване на своето енергопотребление с това на подобни на тях предприятия.

По отношение на **големите дружества**, Комисията ще предложи периодичните енергийни одити да станат задължителни. Тя ще препоръча държавите-членки да разработят стимули за въвеждане в дружествата на системи за енергийно управление (например като формулираните в Стандарт EN 16001), в качеството им на системна структура за рационално използване на енергията⁴⁵.

Въз основа на успеха на мерките за екологосъобразно проектиране в качеството им на ефективен инструмент за стимулиране на нововъведенията във връзка с европейските енергоефективни технологии, Комисията проучва дали и кои точно **изисквания за енергийни показатели (в рамките на екологосъобразното проектиране)** биха били подходящи за въвеждане по отношение на стандартните промишлени съоръжения, като например промишлените електродвигатели, големите помпи, компресори, сушилните, топилните, леярните, дестилационните съоръжения и пещите.

Комисията ще продължи да работи съвместно с промишлените отрасли — включително с енергийно интензивните промишлени отрасли⁴⁶, както и с отрасъла на информационните и комуникационните технологии⁴⁷, който има потенциала да осигури ключови възможности за постигането на подобрения в други отрасли — за насърчаване на **доброволните споразумения (voluntary agreements)** за прилагането на енергоефективни процеси и системи. Тези споразумения следва да се основават на ясни цели, методики, схеми за измерване и мониторинг, по-специално посредством прилагането на изискванията за екологосъобразно проектиране, и биха могли да включват и разпространението на добри практики.

- **Научните изследвания и нововъведенията като катализатор за икономически ефективна реализация на енергоефективни технологии в промишлеността**

В подкрепа на техническите нововъведения, Комисията ще продължи да насърчава **разработването, изпробването и прилагането на нови енергоефективни технологии**, например чрез Стратегическия план за енергийни технологии⁴⁸ (SET Plan), с оглед да се постигне намаление на цените и подобряване на работните показатели на енергоефективните технологии, като се създадат нови решения и се улесни тяхното широко пазарно разпространение. Това ще допринесе за подобряване на енергийната ефективност на ЕС и за създаването на нови пазари за европейските промишлени продукти.

⁴⁵ Където е подходящо, енергийното управление би могло да се включи като неразделна част от широкообхватна система за управление на околната среда.

⁴⁶ Подходът ще е насочен към: (1) продукти, (2) електрозадвижвани системи (например електродвигатели, задвижвания с регулиране на оборотите, регулиращи уреди и помпи) и (3) инсталации (например енергийни одити на инсталации).

⁴⁷ Отрасълът на информационните и комуникационните технологии бе приканен да разработи и възприеме общи методики за измерване на енергийните характеристики и емисиите на парникови газове, както и хармонизиран начин за количествено определяне на своя потенциал за осигуряване на възможности за постигане на енергийна ефективност (COM (2010) 245, Програма в областта на цифровите технологии за Европа).

⁴⁸ http://ec.europa.eu/energy/technology/set_plan/set_plan_en.htm

5. ПОДХОДЯЩО НАЦИОНАЛНО И ЕВРОПЕЙСКО ФИНАНСОВО ПОДПОМАГАНЕ

Много инвестиции в енергийна ефективност имат кратък срок на откупуване, но не се реализират поради наличието на пазарни и регулаторни препятствия. Във връзка с това е необходимо пазарните стимули и ценовите сигнали да бъдат засилени — посредством въвеждането на енергийни и въглеродни данъци и чрез национални задължения на енергийните доставчици и дистрибутори да реализират мерки за енергийна ефективност (вж. Глава 4). Това следва да се допълни с механизми за подобряване на достъпността на подходящи финансови продукти. Тъй като инвестиционните разходи представляват значително финансово препятствие за прилагането на енергоефективни технологии, достъпът до финансиране играе значителна роля за ускоряване на инвестициите.

В допълнение към националните програми за финансиране, ЕС има възможност понастоящем да подпомага енергийната ефективност посредством следните инструменти:

- **Кохезионната политика:** за периода 2007—2013 г. планираното подпомагане от фондовете по Кохезионната политика за инвестиции, свързани с енергийна ефективност, когенерация и енергийно управление, възлиза на приблизително 4,4 милиарда евро. Направени са две ключови изменения в законодателството⁴⁹, с цел по-добро отразяване на потребностите в областта на енергийната ефективност. При все, че по регионалната политика традиционно бяха финансирани инвестиции за енергийна ефективност само в обществени и търговски сгради, сега вече е възможно да се използват тези фондове в жилищния сектор във всички държави-членки; също така, използването на финансово инженерни инструменти се разшири и в областта на енергийната ефективност в сградите. В сътрудничество с отговорните програмни ръководители, Комисията ще търси начини да подобри използването на наличните ресурси за подобрения на енергийната ефективност.
- **Програмата „Интелигентна енергия — Европа“ (2007—2013 г.):** тази програма за 730 милиона евро подпомага проекти за преодоляване на неуспехи на пазарното действие, включително дейности за ускоряване на реновирането на сградния фонд. Един от най-новите инструменти е ELENA (European Local Energy Assistance — европейско подпомагане на местни енергийни дейности). По този инструмент се предоставят безвъзмездно средства (грантове) на местни и областни власти за поемане на разходите за технически консултации за разработването на документация за инвестиции за устойчиво развита енергия, която документация да може да послужи за банково финансиране. Първоначално този инструмент бе въведен от Европейската инвестиционна банка; предвижда се въвеждането в 2011 г. на две допълнителни подобни схеми⁵⁰. За малко повече от година действие на финансовия инструмент ELENA са одобрени десет проекта, по които ще бъдат предоставени приблизително 18 милиона евро безвъзмездни средства на крайни бенефициери, с оглед да бъдат мобилизирани около 1,5 милиарда евро инвестиции в рамките на тригодишния период на изпълнение на проектите.

⁴⁹ На Регламент (ЕО) № 397/2009 и Регламент (ЕО) № 832/2010

⁵⁰ Те ще бъдат въведени от Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) и от Council of Europe Development Bank (CEB).

- **Финансиране чрез посредничество:** важен източник на финансиране на проекти за енергийна ефективност са кредитните линии на международните финансови институции (IFI) и на други банки от публичния сектор, финансирането по които се предоставя чрез посредничество на местни банки. Често се използват средства от ЕС за заплащане на техническа помощ, било на участваща като посредник банка за изграждането на капацитет, или за мерки от рода на енергийни одити за крайните бенефициери.
- **Европейската програма за икономическо възстановяване:** По тази програма се финансира публично-частното партньорство „Енергоефективни сгради“ („Energy-efficient Buildings“), по което се предоставят 1 милиард евро за научно-изследователски методи и технологии за намаляване на енергопотреблението на нови и реновирани сгради. Освен това, Комисията подготвя понастоящем съвместно с Европейската инвестиционна банка създаването на **целеви инвестиционен фонд (dedicated investment fund)**, чрез който ще се използват неизразходваните средства по тази програма за подпомагане на проекти в областта на енергийната ефективност и възобновяемата енергия. Този фонд ще започне своята дейност по-късно през 2011 г.
- **Седмата рамкова програма за научни изследвания, технологични разработки и демонстрационни дейности (2007—2013 г.):** по тази програма се подпомагат научно-изследователски работи и нововъведения в областта на енергийната ефективност, в качеството ѝ на многосекторна мярка в рамките на Програмата за сътрудничество, като досега са финансирани над 200 подобни проекта, с финансово участие от страна на ЕС в размер на 1 милиард евро.

В процеса на подготовка на следващата многогодишна финансова рамка, Комисията проучва постигнатите резултати по европейските програми за подпомагане и съответните общоевропейски ползи. Тя ще анализира възможностите за подобрене на съществуващите финансови механизми на ЕС, както и допълнителни варианти за задействането на инвестиции за енергийна ефективност в необходимия размер за постигане на целите за 2020 г. по отношение на енергетиката и климата.

6. ИКОНОМИИ ЗА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

Подобряването на енергийния ефект на използваните от потребителите съоръжения — като например домакински уреди и интелигентни измерителни прибори — би следвало да има по-голяма роля в мониторинга или оптимизацията на тяхното енергопотребление, като по този начин да дават възможност за финансови икономии. За тази цел Комисията ще осигури пълноценно отчитане на интересите на потребителите при техническата дейност във връзка с етиктирането, предоставянето на информация относно енергоспестяващите характеристики, измерването на енергопотреблението и използването на информационни и комуникационни технологии. Във връзка с това, Комисията ще проучи поведението и покупателните навици на потребителите и ще проведе предварително изпробване на политически решения относно потребителите, за да установи кои решения биха предизвикали желаната поведенческа промяна. Също така, тя ще проведе обсъждания с потребителски организации на ранен етап от процеса. Потребителите се нуждаят от ясна, точна и актуална информация за тяхното енергопотребление, каквато сега рядко е налице. Например, понастоящем само 47 % от потребителите знаят колко

електроенергия консумират⁵¹. Също така, те имат нужда от надеждно консултиране относно разходите и ползите от инвестициите за енергийна ефективност. Комисията ще се занимае с всички тези въпроси при преразглеждане на законодателната рамка по отношение на политиката за енергийна ефективност.

- **Поощряване на използването на енергоефективни и ресурсноефективни домакински уреди**

Подобряването на енергийните характеристики на сградите и на продуктите, използвани за тяхното отопление, климатизация, вентилация и осветление, представлява един от най-осезаемите начини, по които енергийната ефективност може да донесе ползи на домашния бюджет. Вече въведените в рамките на екологосъобразното проектиране стандарти за ефективност, както и енергийните етикети за някои видове домакински уреди⁵² вече предизвикаха значителни енергийни икономии за потребителите, както и бизнес възможности за европейските производители на висококачествени стоки. Съгласно сега действащия работен план относно екологосъобразното проектиране⁵³, Комисията ще продължи да прилага този подход, като ще формулира по-строги стандарти за енергопотреблението на отоплителните котли, бойлерите, компютрите, климатизаторите, сушилните за дрехи, помпите, прахосмукачките и още видове осветление. Също така, ще бъде разработен нов работен план за периода 2012—2014 г.

Съществена добавка към този подход са енергийните етикети. Те са много ефективни, тъй като при тях началната точка е начинът, по който потребителите избират своите домакински уреди. Комисията ще организира преглед на възприемането на енергийните етикети от страна на потребителите. Това ще помогне за по-добро задоволяване на интересите на потребителите (например чрез отразяване на възприемането на различните етикети и влиянието на маркетинга) в предстоящите мерки в областта на етикетирването, а също ще е от полза и за диалога с потребителските организации.

Понастоящем все още над 40 % от прозорците в ЕС са с единично остъкляване, а други 40 % са ранни модели с двойно остъкляване, без специални покрития⁵⁴. Комисията ще работи за улесняване на пазарното разпространение на най-ефективните строителни елементи, например чрез прилагането на екологосъобразно проектиране или енергийно етикетирване на прозорците.

В своята бъдеща дейност относно екологосъобразното проектиране и енергийното етикетирване Комисията ще разгледа и възможността, в случаите когато това е подходящо, да бъдат включвани не само отделни продукти, а и цели системи. С цел да се подобри ефективността на тези мерки, Комисията ще продължи да анализира енергийното въздействие на тези продукти през цялостния им жизнен цикъл. Тя ще засили пазарния надзор, с оглед да се осигури правилно прилагане на изискванията за

⁵¹ SEC(2010) 1409: функционирането на пазарите на дребно на електроенергия за потребителите в Европейския съюз.

⁵² Хладилниците, фризерите, съдомиялните машини, пералните машини, вентилаторите, някои видове осветление и декодерите за цифрова телевизия.

⁵³ COM(2008) 660: Формулиране на работен план за 2009—2011 г. по Директивата за екологосъобразното проектиране

⁵⁴ По оценка на TNO (Холандската организация за приложни научни изследвания), предназначена за Търговската асоциация на производителите на прозорци в Европа (Glass for Europe).

продуктите и ще подкрепи мерки за подпомагане на потребителите, монтажниците и дистрибуторите за постигане на най-добро използване на енергийните етикети.

- **Съоръжаване на потребителите с нова технология**

Съгласно действащото законодателство на ЕС⁵⁵, вече съществува изискване за редовно информиране на крайните потребители за тяхната консумация на енергия към момента на използването ѝ, така че те да имат възможност да регулират своята консумация на база показанията на измервателни прибори за всички важни видове енергия: електроенергия, газ, отопление/охлаждане и топла вода. Също така, те трябва да бъдат информирани, посредством съответните сметки, за енергийните цени и разходи. Сметките следва да бъдат представени по начин, който да може им бъде от полза за подобряване на енергийната им ефективност, например чрез съотнасяне на тяхното енергопотребление спрямо сравнителни стойности или чрез посочване на възможни решения за постигане на енергийна ефективност.

На практика, тези права на потребителите все още предстои да бъдат пълноценно приложени. Предоставяната информация трябва да бъде в по-голяма степен насочена към нуждите на потребителите. Комисията ще работи заедно с държавите-членки и потребителите за осигуряване на цялостното прилагане на тези, както и на други разпоредби на европейското законодателство в областта на енергийната ефективност.

В близките години реализацията на европейска „интелигентна електроенергийна мрежа“ ще предизвика качествена промяна във възможностите за събиране и съобщаване на информация за доставките и консумацията на енергия. Тази информация ще даде възможност на потребителите да пестят енергия. Държавите-членки са длъжни да осигурят инсталирането до 2020 г. на интелигентни електромери на поне 80 % от техните крайни потребители, в случай че това бъде обосновано от благоприятен национален анализ на разходите и ползите⁵⁶. Важно е да се осигури прилагането на такива интелигентни системи и в други енергийни мрежи, като например за топлинна енергия, охладителна енергия и газ⁵⁷, а също и използването на тези интелигентни мрежи по такъв начин, че всички те да допринесат за изграждането на един добре функциониращ и взаимосвързан пазар за енергоефективни услуги. Интелигентните енергийни мрежи и измерителни прибори ще послужат като основа за въвеждането на интелигентни домакински уреди, което ще осигури допълнително енергоспестяване спрямо вече постигнатото чрез купуването на по-енергоефективни домакински уреди. Разработването на интелигентни енергийни мрежи ще даде възможност за възникване на нови видове услуги, даващи възможност на дружествата за енергийни услуги и на доставчиците на информационни и комуникационни технологии да предлагат услуги на потребителите за проследяване на тяхното енергопотребление през кратки интервали (например по Интернет или с мобилни телефони), както и за отбелязване в сметките за енергия на потреблението на отделни домакински уреди. В допълнение към ползите за битовите потребители, наличието на точни данни за енергопотреблението благодарение на използването на интелигентни измерителни прибори ще стимулира използването на

⁵⁵ По-специално, Директива 2006/32/ЕО, Директива 2009/72/ЕО и Директива 2009/73/ЕО

⁵⁶ Директива 2009/72/ЕО относно общите правила за вътрешноевропейския пазар на електроенергия

⁵⁷ Съгласно Директива 2009/73/ЕО относно общите правила относно общите правила за вътрешноевропейския пазар на природен газ, използването на интелигентни газомери трябва да бъде постигнато в рамките на разумно продължителен период от време.

енергийни услуги от страна на фирми и публични институции и ще даде възможност на дружествата за енергийни услуги да предлагат надеждни договори за енергоспестяване с гарантиран резултат, осигуряващи намаление на енергопотреблението. Интелигентните мрежи, измерителни прибори и домакински уреди ще дадат възможност на потребителите да избират вариант, при който техните уреди се включват през извънвърхови периоди и използват по-евтина електроенергия, или когато са на разположение изобилни количества вятърна и слънчева енергия — в замяна на съответни финансови стимули. И накрая, те ще осигуряват на потребителите удобството и енергоспестяващия потенциал на възможността за включването и изключването на домакински уреди от разстояние.

За реализацията на този потенциал са необходими подходящи стандарти за измерителните прибори и домакинските уреди, както и задължения към доставчиците да предоставят на потребителите подходяща информация (например ясно оформени сметки) относно тяхното енергопотребление, включително достъп до консултации как могат да намалят енергийната интензивност на своето енергопотребление и по този начин да снижат разходите си. За тази цел Комисията ще предложи адекватни мерки за осигуряване на изпълнението на тази функция от технологичните нововъведения, включително от прилагането на интелигентни мрежи и измерителни прибори. Тези мерки ще включват и минималнодопустими изисквания за съдържанието и формата на предоставянето на информация и услуги.

Също така, необходимо е Комисията да осигури, че енергийните етикети (съответно сертификатите за енергийни характеристики) и стандартите за сгради и домакински уреди отразяват, когато това е подходящо, включването на технология, която прави домакинските уреди и сградите „готови за инсталирането на интелигентна енергийна мрежа“, така че да могат безпроблемно да бъдат интегрирани в инфраструктура с интелигентна мрежа и интелигентни измерителни прибори. Най-напред такива изисквания могат да бъдат въведени по отношение на някои видове домакински уреди, като например хладилниците, фризерите и термопомпите.

7. ТРАНСПОРТ

Както и подробно разгледаните в настоящия план сектори, транспортът — който поема 32 %⁵⁸ от крайното енергопотребление — представлява ключова област за постигането на енергоспестявания. Това е секторът с най-бърз ръст на енергопотреблението, който в същото време е и най-силно зависим от използването на фосилни горива. В бъдещата Бяла книга за транспорта ще бъде формулирана стратегия за подобряване на ефективността на транспортния сектор, която ще включва: въвеждането на модерни системи за управление на трафика във всички видове транспорт; инфраструктурни инвестиции и създаването на Единно европейско транспортно пространство, с което да се насърчи многовидовият транспорт; ценообразуване на база интелигентни системи; а също и стандарти за ефективност на всички превозни средства във всички видове транспорт, както и други мерки за насърчаване на новаторството по отношение на транспортните средства.

⁵⁸ Данните са за 2008 г. Вж. Eurostat, Energy, transport and environment indicators , 2010 edition (Евростат, Показатели за енергетиката, транспорта и околната среда, изданието от 2010 г.)

8. ОРГАНИЗАЦИОННА РАМКА ЗА НАЦИОНАЛНИТЕ ДЕЙНОСТИ

Държавите-членки следва да играят ключова роля при въвеждането на политиките и мерките, необходими за постигане на целта за 20 % енергоспестяване. Засега като национална рамка за разработването на политика за енергийна ефективност в секторите с крайно енергопотребление послужиха Националните планове за действие в областта на енергийната ефективност (NEEAPs)⁵⁹. В светлината на настоящия нов План за енергийна ефективност, включващ всички сектори — от енергопроизводството до крайното потребление, става очевидно, че обхватът на националните планове следва да бъде разширен и да включи цялата енергийна верига, с цел оползотворяването на по-голям потенциал за енергоспестяване⁶⁰.

В същото време, организирането на първия Европейски семестър за предварително координиране на политиките в рамките на Стратегията „Европа 2020“ открива нови възможности за Комисията да проследява и оценява ежегодния напредък на държавите-членки в областта на енергийната ефективност.

Тъй като е от съществено значение да се провежда мониторинг на националните постижения и да се оценява напредъкът към постигане на целта за 20 % енергоспестяване, в идните месеци Комисията ще подготви анализ каква би била най-подходящата рамка за провеждане на мониторинг.

9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Предложените в настоящия План мерки са насочени към преодоляване на изоставането в постигането на целта за 20 % енергоспестяване, към реализация на нашата визия за ресурсноефективна и нисковъглеродна икономика в 2050 г., както и към подобряване на енергийната независимост и на сигурността на енергийните доставки. Цялостното прилагане на този план би довело до значителни енергоспестявания — съгласно направените оценки, дейностите на публичния сектор и новите изисквания за минималнодопустима ефективност на домакинските уреди биха довели до спестявания в размер до 100 млн. т н.е., като сравними по големина енергоспестявания могат да се очакват от мерките в транспортния сектор, а също и от мерките, които доставчиците на енергия реализират при своите потребители⁶¹.

Предложените в настоящия План обвързващи мерки ще бъдат въведени чрез подходящи законодателни инструменти, включващи законодателно предложение за цялостно преразглеждане на съществуващите директиви за енергийните услуги и за

⁵⁹ Вж. придружаващия работен документ на службите на Комисията, SEC(2011) 276: Националните планове за действие в областта на енергийната ефективност (NEEAPs) — актуализация и прилагане.

⁶⁰ Съществуващата европейска нормативна уредба в областта на енергийната ефективност се въвежда и от съседни страни в Югоизточна и Източна Европа въз основа на Договора за Енергийната общност, ЕСТ (или е в процес на такова въвеждане — какъвто е случаят с по-новите нормативни документи). По този начин рамката за насърчаване на енергийната ефективност, включително целта за 20 % енергоспестяване, се отнася и за партньорите, които желаят да се присъединят към ЕС. Новите инициативи на ЕС в областта на енергийната ефективност автоматично се добавят към нормативната уредба по Договора за Енергийната общност.

⁶¹ При тези прогнозни енергоспестявания в резултат от конкретните мерки може да има известни припокривания.

комбинираното производство на топлинна енергия и електроенергия⁶². Следващите стъпки през 2011 г. ще включват: приемането на това предложение⁶³; приемането на нови мерки в областта на екологосъобразното проектиране и енергийното етикетирание; лансирането на инициативата „Интелигентно устроени градове и общности“; както и предложения за инструменти за финансиране, които ще бъдат направени при бюджетните обсъждания през 2011 г.

Комисията призовава европейските институции, държавите-членки и съответните заинтересовани страни да одобрят настоящия нов План за енергийна ефективност, да се включат активно в обсъжданията на мерките за неговото прилагане и да си сътрудничат при неговото прилагане.

⁶² Директива 2006/32/ЕО и Директива 2004/8/ЕО

⁶³ В посоченото предложение ще бъдат включени мерките съгласно настоящия план, отнасящи се за: обществените поръчки на стоки, услуги и дейности; реновирането на обществени сгради; договорите за енергоспестяване с гарантиран резултат; разделението на стимулите за подобряване на енергийните характеристики; дружествата за енергийни услуги; ефективността при производството на енергия; достъпа до електроенергийните мрежи на когенерационна електроенергия; задълженията за енергоспестяване; енергийните одити; информационните услуги за потребителите на енергия; И енергийната ефективност при регулирането на мрежите.